בעזהשי"ת

בְּשְׁבִילֵי הָאָרֶץ

וועכנטליכע גליון ארויסצוברענגן שבח ארץ ישראל

יְבָרֶכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

"**וראה**" - ותהיה רואה בטובת ירושלים בעת בנינה.

"**יברכך ה'**" - כי יברכך ה' מציון, מקור שפע הברכות כולן.

(מצודת דוד, תהלים קכח ה)

גליון מס' 13

פר' עקב

י"ח אב תש"פ

August 8, 2020

בשביל הלקט

מאמרים פון ספרים הקדושים וואס ברענגן ארויס די מעלות פון א"י

ההשגחה באופן פנימי וגלוי

תוכן ומעלת א"י מבואר בכתוב "ארץ אשר גו' עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", היינו שבה ההשגחה העליונה היא באופן פנימי וגלוי יותר מבשאר הארצות, זאת אומרת שבאה"ק גם בהגשמי שבארץ ועניניה "נרגש" אלקותו ית' בגילוי יותר. עפ"ז מובן, שהמשכת קדושה גלוי' - היינו אלקות - בענין ודבר גשמי, הרי זה בדוגמת כניסת הדבר והפעולה והאדם הפועל לא"י. זאת אומרת שקיום כל מצוה ומצוה הוא בדוגמת כניסה לא"י כי קיום המצות הוא כנ"ל, המשכת אלקות בענינים הגשמיים שייעשו ע"ז דירה לו יתברך.

(שערי ארץ ישראל, מאדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל, פר' עקב)

אוירא דארץ ישראל מחכים

בארץ ישראל יש זכותא דארץ ישראל, משה רבינו ראה את האויר של ארץ ישראל ועי"ז נתקדש האויר כדאיתא בגמ' (ב"ב קנח:) אוירא דארץ ישראל מחכים, מחכים משמש בכמה לשונות, מחכים הכוונה לחכמה, תורה, ואיתא אין תורה כתורת ארץ ישראל, מחכים ג"כ הכוונה שיוליד בנים, מלשון חכמה הבאה לילד (ר"ה כג:), שע"י הזכות של ארץ ישראל יכולים לזכות לבנים... מחכים הוא גם מלשון לראות ולהכיר, חכים רבי לבר פדיה (ירושלמי שבת ו:), בארץ ישראל מכירים את האמת...

(פני מנחם, פר' עקב)

קיבוץ נדחי ישראל

נאום ה"א מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו (ישעיהו נו, ח), הרה"ק משינאווא זצ"ל אמר פעם שבכתוב מרומז שטרם ביאת המשיח יהי' קיבוץ גלויות, ומשיח צדקנו יוסיף לקבץ אלו שלא באו, וז"ש עוד אקבץ עליו לנקבציו.

(אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל)

לא תחסר כל

וללמדך שאין ארץ ישראל חסרה כלום שנאמר (דברים ח, ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה.

(ברכות לו, ב)

המשך בדף ב'

גן החיות התנ"כי, ירושלים

Credit @ruchyl_photography

אם הבנים שמחה

הגאון רבי ישכר שלמה טייכטהאל זצ"ל הי"ד
ראב"ד פישטיאן-סלאוואקיי ובע"מ שו"ת משנה שכיר
מתורגם באידיש - מיר פרובירן זיך צו האלטן ווי נענטער צום לשון המחבר

פרק ראשון

הצרות וחבלי משיח - "קול דודי דופק"

עס איז באוויסט אז די אמונה פון ביאת משיח צדקינו ביי אונז, די קינדער פון אברהם יצחק און יעקב, תלמידי משה רבינו, עבדי אדונינו המלך דוד - איז א פעסטע כלל און א יסוד, עס איז טיף איינגעגעסן אין אונזערע הערצער פון גרויס ביז קליין, אז אפילו אלע שטורם ווינטען און מהפכות וואס טוט קומען אויף דער וועלט, קענען זיי עס נישט אוועקרירן פון אונז אפילו א ברעקל. אפילו עס טוט שפעטיגן, דאך האפן מיר א יעדן טאג אז ער וועט קומען במהרה בימינו אמן, און מאכן נישט קיין זמן אויף דעם, מיר זיכן נישט קיין סברות פון פסוקים צו טרעפן דעם צייט ווען ער וועט אנקומען, ווייל דאס איז פון די פארהוילענע און פארבארגענע זאכן, באהאלטן פון א יעדן מענטש, ווי דער מדרש זאגט[1] "אויב א מענטש וועט דיר זאגן ווען משיח קומט, זאלסטו אים נישט גלייבן, כי ליבא לפימא לא גליא, דער אייבישטער האט אים נישט אנטפלעקט וואס ליגט ביי אים אין הארץ", ווי דער רמב"ם איז מאריך אין דעם, אין זיין פירוש צו משניות[2], ווי אויך אין זיין בריוו "אגרת תימן", עיי"ש. אבער אונזערע נביאים האבן אונז נביאות געזאגט[3], ווי אויך האבן אונז חז"ל פארגעזאגט אין ש"ס[4], מדרש[5] און אין די ספרי קבלה[6], וועגן די גרויסע צרות, הריגות און רדיפות וואס וועט פאסירן צו בני ישראל ביי די ענדע פון גלות פאר ביאת משיח. פון דעם אליין קענען מיר שוין דערקענען די פינקען פון די ליכטיגקייט פון משיח, ווי עס איז מבואר אין אונזערע ספרים הק', אז די שווערקייט פון דעם גלות הייבט זיך נישט אן, נאר ערשט נאכן זמן פון די שפראצונג, די צמיחת הגאולה.

אויפן פסוק[7] "כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת - אזוי ווי א טראגעדיג פרוי וואס גייט צו געבורט, תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ - זי הייבט אן שרייען מיט ווייטאג, כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ ה' - אזוי זענען מיר געווען פאר דיינע גזירות, ג-ט", זאגט רש"י, "מיר זעהן צרות ווערן באנייט און מיר האפן אז דאס זענען סמנים פון די ישועה און גאולה, ווייל מיר זענען פארזיכערט צו ווערן אויסגעלייזט מתוך צרה וצוקה אזוי ווי די יולדת", עכ"ל. די אלע צרות און שווערע גזירות וואס קומען אויף אונז אין דעם צייט, דארפן מיר דאס מקבל זיין מיט ליבשאפט, און אננעמען מיט אלע אונזערע כוחות, ווייל דאס ווערט פארערכנט ווי א קרבן עולה אינגאנצען פארברענט, אזוי ווי איך האב אויבען אראפגעברענגט אין די פתיחה פון אגרת תימן, און נישט ח"ו אריינפאלען אין ספקות, און זאגן אזוי ווי די לעצטע נביא האט נביאות געזאגט אויף די חבלי משיח ווען די צרות וועלן זיין געפעהרליך[8], "אֲמַרְתֶּם שָׁוְא עֲבֹד אֱלֹקִים - איר האט געזאגט עס איז אומזיסט וואס מיר האבן געדינט דעם אייבירשטען, וּמַה בֶּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ - און וואס האבן מיר פארדינט אז מיר האבן געהיטן זיינע מצות... הוֹגַעְתֶּם[9] ה' בְּדִבְרֵיכֶם - איר האט מיד געמאכט דעם אויבירשטען מיט אייערע רייד... בֶּאֱמָרְכֶם כָּל עֹשֵׂה רָע טוֹב בְּעֵינֵי ה' - ווען איר האט געזאגט אז אדער אלע וואס טוהן שלעכטס זענען גוט אין די אויגן פון ה', וּבָהֶם הוּא חָפֵץ - און אין זיי וויל דער אייבישטער, וועגן דעם גייט זיי גוט, אוֹ אַיֵּה אֱלֹקֵי הַמִּשְׁפָּט -אדער ווי איז דער ג-ט פון משפט, פארוואס שטראפט ער נישט די רשעים... אָז נִדְבְּרוּ[10] יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ - דעמאלטס וועלן רעדן די ג-ט פארכטיגע און זיך מחזק זיין איינער דעם צווייטן, וַיַּקְשֵׁב ה' וַיִּשְׁמָע - און דער אייבישטער הערט זיי אויס, וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו - און עס וועט פארשריבן ווערן פאר אים אינעם ספר הזכרון, לְיִרְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ - פאר די יראי ה' און די וואס טראכטן זיך צו האלטן צו זיין נאמען... וְהָיוּ לִי - און די רייד וועט זיין אוועקגעלייגט מיט מיר, אָמַר ה' צְבָאוֹת - זאגט דער ג-ט פון די וועלט, לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה - צו דעם גרויסן טאג וואס איך האב אוועקגעלייגט פאר דעם, וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם - און איך וועל מיך דערבארעמען אויף זיי, כַּאֲשֶׁר יַחְמֹל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעֹבֵד אֹתוֹ - אזוי ווי א מענטש שוינט זיין זוהן וואס טוט אים דינען... וְשַׁבְתֶּם - און איר וועט דעמאלטס תשובה טוהן, וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע און איר וועט זעהן דעם חילוק צווישן דעם צדיק און רשע, בֵּין עֹבֵד אֱלֹקִים לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ - צווישן דעם וואס דינט ג-ט און דעם וואס דינט אים נישט", זאגט דארט רש"י, "אָז נִדְבְּרוּ וגו' - דער אייבישטער זאגט, איך ענטפער אייערע ווערטער, דעמאלטס ווען די רשעים וועלן טוהן שלעכטס און די גוטע וועלן גיין מיט א געקלאפטע געמוט, נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה', וועלן די ג-ט פארכטיגע זיך אדורכרעדן זיך נישט אנצוקלעבן אין זייערע שלעכטע מעשים, און איך וועל נישט פארגעסן זייערע רייד, אפילו איך אייל זיך נישט צוריקצוצאלן זייער שכר, ווייל איך האב דערהערט און באפוילן דאס ארייצושרייבן אינעם ספר הזכרון, און איך וועל באפעסטיגן זייערע רייד, לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה, צו דעם טאג וואס איך האב איינגעזאמעלט און אוועקגעלייגט זיי צו באצאלן זייער שכר, און דארט וועל איך אייך באווייזן וואס איז דאס א חילוק צווישן א צדיק און א רשע" עכ"ל הק'. זעהן מיר אז מלאכי, דער לעצטער נביא זאגט אונז וואס וועט פאסירן מיט אונז באחרית הימים, פון די צרות וואס וועט אונז ווערגן ביים האלז אין די זמן פון חבלי משיח, ביז עס וועט זיך טרעפן מענטשען וואס וועלן זאגן שָׁוְא עֲבֹד אֱלֹקִים, וואס האבן מיר פארדינט אז מיר האבן געהיטן זיינע מצות וכו', און דאס זענען ליידער די ווערטער וואס ווערן געהערט און די צייטן, אין די ביטערע טעג ואס האט אונז דערגרייכט.

די יראי ה', די וואס זענען דבוק אינעם אייבירשטען וועלן רעדן איינער צום צווייטן און מחזק זיין אז מען זאל נישט ווערן נאכגעשלעפט נאך זייערע שלעכטע מעשים, זיי וועלן זיך שטארקן איינער דעם צווייטן אזוי ווי די פסוק[11] "וְחִכִּיתִי לַה' - איך האב געהאפט צום אייבירשטען, הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב - וואס האט באהאלטן זיין פנים מבית יעקב, וְקִוֵּיתִי לוֹ - און דאך האף איך צו אים". דער אייבישטער הערט אויס די ווערטער פון חיזוק וואס מען האט גערעדט אין א שעת פון צרה, און פארשרייבט די ווערטער אין דעם ספר הזכרון, דערנאך ווען עס וועט אנקומען די ישועה און טאג פון באצאהלונג, וועט דער אייבישטער ווייזן דעם חילוק פון די וואס האבן זיך אנגעהאלטן מיט אים און די וואס האבן זיך אפגעקערט פון אים. דאכט זיך מיר אז אויף די צדיקים וואס וועלן ווערן פארשריבן אינעם ספר הזכרון האט דניאל

המשך בדף ב'

---

[1] מדרש שו"ט, פר' ט, קוה"ר פר' יב, אות י

[2] פי"א סנהדרין, משנה א

[3] יחזקאל לח-לט, זכריה יב-יד, ועוד

[4] סנהדרין צז, ע"א - צט ע"א, ועוד

[5] איכה רבה

[6] זוה"ק ח"ב דף ז, קעב דף ב, ועוד

[7] ישעיהו כו, יז

[8] מלאכי ג, יד

[9] מלאכי ב, יז

[10] מלאכי ג, טז-יח

[11] ישעיהו ח, יז

יוצא לאור ע"י מכון: לִבִּי בְּמִזְרָח, ירושלים עיה"ק

הגהות און קאמענטארן, אדער צו ספאנסערן א וואך: שיקט אריין צו blebo87@gmail.com

בשבילי הארץ
וועכנטליכע גליון ארויסצוברענגן שבח ארץ ישראל

בשבילי הלקט - המשך מדף א'

זבת חלב ודבש

עלינו להבין, מה טעם מתארת התורה את מעלתה ושבחה של ארץ ישראל שהיא ארץ זבת חלב ודבש, הלא ארצינו הקדושה נקראת בכינויים שונים, כמו ארץ חפץ, או ארץ אשר לא תחסר כל בה. אבל כלל בידינו, "כל המחובר לטמא טמא", מכל שכן הטמא עצמו. ואולם חלב הוא נוזל שאמנם מקורו מדם המאוס, "דם נעכר ונעשה חלב", ובכל זאת הדם המאוס שנפשו של אדם בוחלת בו הופך לנוזל מתוק, מרענן וזך. ודבש לפי הפוסקים, אפילו נפלה משקצת לתוך דבש, יש בכח הדבש ובסגלתו להוציאה מכלל נבלה ולהפכה לדבש טהור בתמציתו ובטעמו, רק שני דברים אלה סגלה מיחדת זו מועדת להם, להפוך את הטמא והמאוס לטהור ודבר חפץ. לכן נשתבחה ארץ ישראל בהם, שסגלתה גם כן להפך את הטמא לטהור, את החוטא לצדיק.

(ספר רבי מאיר אומר, אוצרות רבי מאיר שפירא מלובלין)

לא תחסר כל בה

...אבל כיון שהעושר בארץ היא תלוי, והמעשיר מהארץ מעשיר, נתחלקה לכולם בשוה א"כ כולם עשירים, גם אין לחוש להתמוטטות כל עת היותם בארץ כי ממנה עושר ונכסים, והוא אומרו "כל בה". והזכיר ב' פרטים שהם ברזל ונחושת שהם ב' דברים הצריכים עקרים לתשמושי אדם. והזכיר אחר זה "ואכלת" וגו'... לזה אחר שאמר "ארץ חטה" וגו' גמר אומר "לא תחסר כל בה" ואין אתם צריכין להוציא משבח פירות הארץ למקום אחר להביא במקומו דברים הצריכים לתשמיש אדם ותשמיש תשמישיו, ובזה ישנם בגדר "ואכלת ושבעת".

(אוה"ח הק', פר' עקב ח, ט)

ירושת ארץ ישראל בשלימות

ובאתם וירשתם את הארץ, דהנה מיוחדת ארץ הקדושה ארץ ישראל שיש בה ג"כ גוף ונשמה, בכל הארצות יש רק גוף אך ארץ ישראל יש בה גם נשמה, וכלשון הפייטן רבי יהודה הלוי, חיי נשמות אויר ארצך. ועוד כתב בספר הכוזרי, שההצלחה של עם ישראל בתורה ועבודת ה' היא רק כאשר הם נמצאים בארץ ישראל, כדוגמת עבודת הכרם שמצליחה בהיותו נטוע בהר, כך ישראל כאשר הם על אדמתם יש להם את הכח הסגולי להצליח בתורה ויראת שמים ובכל המצות, וזה מכח הנשמה שיש בארץ ישראל. וע"ז אומר הכתוב אם תקיימו את כל המצוה, דהיינו בכל חלקיה בגוף ובנשמה, אז ובאתם וירשתם את הארץ, בשכר זה תקבלו את הארץ המיוחדת שיש בה גוף ונשמה, ותירשו אותה בשלמות בגוף ובנשמה, שרק זו נקראת ירושת הארץ בשלמות כאשר יש את הגוף והנשמה, משא"כ מי שיושב בא"י ויש לו רק את הגוף של ארץ ישראל בלי הנשמה.

(נתיבות שלום, פר' עקב)

טובה הארץ מאד מאד (במדבר יד, ז)

אם הבנים שמחה - המשך מדף א'

אונזין געהאט ווען ער האט געזאגט[12] "וּבָעֵת הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ - און אין יענע צייט וועט געראטעוועט ווערן דיין פאלק, כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב בַּסֵּפֶר - און די אלע וואס זענען פארשריבן אינעם ספר", דאס מיינט די אלע וואס האבן זיך געהאלטן מיט'ן אייבירשטען אפילו אין צייטן פון הסתר פנים, און זיי זענען פארשריבן געווארן אינעם ספר הזכרון, די וועלן ווערן געראטעוועט בשעת די צרות פון חבלי משיח. שפעטער האב איך געזעהן אז איינע פון די מפרשי התנ"ך[13] האט אויך אזוי אריינגעטייטשט, אז דניאל האט מיט דעם אונזין געהאט דעם פסוק פון מלאכי הנ"ל. יעצט בשעת מסדר זיין מיין ספר צום דרוק, האב איך נישט קיין שום ספר צו די האנט, קען איך דעריבער נישט אנצייכענען פונקטליך ווי אין תנ"ך, על כן, זיכער זאל זיך יעדער איד מחזק זיין אין די שווערע זמנים, און נישט פאלן פון די פיס, ווייל עס וועט נאך קומען דער צייט וואס עס וועט נתגלה ווערן דעם חילוק פון אן עובד ה' און א רשע, ווי דער נביא האט אונז געזאגט, און מקיים זיין אין זיך דאס וואס מיר דאווענען[14] "וּבְכָל זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ - מיט דעם אלעמען האבן מיר נישט פארגעסן דיין נאמען", עס איז כדאי צו טראגן אויף אונז דעם עול הגלות מיט אלע אירע שווערקייטן, וועגן די גרויסע באצאהלונג וואס דער אייבישטער וועט מיט אונז טוהן אין דעם גרויסן טאג, צו באצאלן יעדען איינעם לויט זיין ארבעט[15].

אבער לכאורה איז דאס זייער וואונדערליך, פארוואס טוט דער אייבישטער אזוי, אז ער מוז אונז ברענגן משיח נאר דורך גרויסע צרות, איז דען שווער פארן אייבירשטען אונז צו העלפן אן די אלע צרות, משיח צדקינו קען דאך קומען מתוך רוב טוב וואס דער אייבישטער וועט אויף אונז משפיע זיין.

האט אונז שוין דער אור החיים הק'[16] מגלה געווען דעם טעם ברוח קודשו אין פר' בהר[17], ווייל אין אמת'ן איז דא צוויי בחינות בביאת משיח, די ערשטע בחינה איז, א בחינה פון דערהויבענקייט און גדלות, דאס מיינט "זכה" וואס חז"ל האבן געזאגט[18], די צווייטע בחינה איז פון דחקות און ארעמקייט, וואס דאס האט דער נביא מרמז געווען[19] "הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ וכו' - אט דיין קעניג קומט דיר צו גיין, הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר - ער איז אן ארעמאן און רייט אויף אן אייזל", דאס איז די בחינה פון "לא זכה". וואלטן מיר ווען געטוהן דעם רצון ה' און געהיט זיינע מצות, וואלט די גאולה געקומען מיט גרויס עשירות און גדולה, אבער אז מיר זענען אין די בחינה פון אין עושין רצונו של מקום, וועט די גאולה מוזען קומען דורך צרות, דחקות און ארעמקייט, ר"ל. ווייל די צרות וועט משלים זיין דעם זכות וואס וואלט ווען געווען אויב מיר וואלטן געהיט די תורה און מצות, עיי"ש. אזוי שרייבט רש"י אויף די גמרא אין סנהדרין[20], "רב האט געזאגט, עס וועט זיך ענדיגן אלע זמנים פון קץ, און ביאת המשיח ווענדט זיך נאר אין תשובה און מעשים טובים, שמואל זאגט, עס איז גענוג פאר'ן אבל אז ער שטייט מיט זיין אבילות", זאגט רש"י, "עס איז גענוג פאר די אידן דעם צער פון גלות אז אפילו אן תשובה וועלן זיי אויך אויסגעלייזט ווערן", עכ"ל.

אין דעם ספר "נצח ישראל" לרבינו מהר"ל מפראג[21], זאגט ער אז די טעם פון די צרות, די חבלי משיח איז א בחינה פון א חסרון פאר עס ווערט נתגלה כבוד הוי', און ווי גרויס דער חסרון איז ניכר, אלס מער וועט זיין די הכרה פון גדלות הוי' וואס דער אייבישטער וועט ווייזן בשעת די גאולה. אזוי אויך האב איך געזעהן ווי דער גאון היעב"ץ[22] שרייבט אין זיין סידור[23], "די גדולה און הצלחה, עפ"י רוב שפראצט דאס ארויס נאך א געפיל פון יאוש צוליב א נפילה אין א גאר שלעכטן מצב מתחילה, אזוי ווי מיר זעהן ביי דעם ענין פון הוי', וואס איינע פון די זאכן וואס ברענגן ארויס די גרויסקייט איז די חסרון וואס ווערט געפילט פאר דעם גילוי, ווי חז"ל זאגן[24] "אימת גדלה לכי מסרחא - ווען הייבט עס אן צו וואקסן, ווען עס ווערט מסריח", דאס איז די ענין פון אונזער ירידה, מיר וואס זענען דאס אויסדערוועלטע פאלק, פלאגן מיר זיך ביטער ארום אינעם גלות פאר מיר קומען אל המנוחה ונחלה, און ווי שפעטער אלס ווערט עס שווערער, לויט דעם שאצונג פון די ריכטיגע גוטס און וואס וועט ארויסשפראצן נאך די אלע יסורים, אויף דעם זאגט דער גמרא[25], כשהם יורדין, יורדין עד לעפר, ווען אידן טוהן נידערן, נידערן זיי ביז דער ערד, און פון דארט גייען זיי ארויף, שנאמר[26] "יַשְׁפִּלָהּ... עַד עָפָר - ער טוט איר דערנידערן ביז שטויב", אויך שטייט[27] "כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ - אונזער זעהל איז דערנידערט ביז שטויב... קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ - שטעל אויף א הילף פאר אונז", עכ"ד. איז לויט זיי דאס אויך א ענין פון טבע, אז קודם אונזער גרויסע הצלחה, דארף קודם זיין א גרויסע חסרון.

המשך בגליון הבא אי"ה

---

[12] דניאל יב, א

[13] עי' רס"ג, ראב"ע, מצו"ד, מלבי"ם

[14] תחנון

[15] ויק"ר פר' כז, אות ב, תנחומא פר' אמור, אות ז

[16] רבי חיים בן עטר, נולד במורוקו תנ"ו, נפטר בירושלים ט"ו תמוז תק"ג

[17] ויקרא כה, כה-כח

[18] סנהדרין צח, ע"א

[19] זכריה ט, ט

[20] צז, ע"ב

[21] פרק כו

[22] רבי יעקב עמדין זצ"ל, נולד ט"ו ניסן תנ"ח, נפטר ר"ח אייר תקל"ו

[23] ד"ה לברך

[24] תמורה לא, ע"א

[25] מגילה טז, ע"א

[26] ישעיהו כו, ה

[27] תהלים מד, כז

לארכה ולרחבה

באשריבן שטעט, דערפלעך, היסטארישע פלעצער, און מקומות הקדושים אין ארץ ישראל

ישוב בת עין

מערב גוש עציון

בת עין איז א ישוב קהלתי צווישן די בערג פון גוש עציון און בית שמש, דארט וואוינען בערך דריי הונדערט משפחות. רוב איינוואוינער זענען עהרליכע בעלי תשובה חסידי ברסלב, חסידי חב"ד און נאך. עס איז נתייסד געווארן מיטן נאמען "צורף" בשנת תשמ"ט מיט די מטרה צו פירן א חסידיש לעבן משולב מיט פעלד ארבעט, דערנאך איז עס געטוישט געווארן צו "בת עין" על שם דריי מעיינות-קוועלער וואס זענען דא אין די געגנט.

ביי דעם אריינגאנג צום ישוב איז דא אור-אלטע חורבות, א ווין פרעס, א גרויסע מקוה טהרה נאך פון תקופת בית שני, די ארגאנישע וויינגערטנער ארום דעם ישוב באנוצען זיך נאך מיט די זעלבע ווין פרעס. די תושבים ארבעטן אין כל מיני ארבעט, פון פעלדער מיט פלאנצן ארגאנישע פרוכט און ירקות, ספרות, אידישע תשמישי קדושה, מעהלערייען און אנדערע פאכמאנישע ארבעט, ועוד.

די בתי חינוך מיט הונדערטער אינגלעך און מיידלעך ווערן געפירט ברוח חסידית, אונטערן נאמען "שלמה נתיב" ע"ש א אינגער דרייצן יעהריגער תלמיד וואס איז ל"ע אומגעקומען עקה"ש הי"ד, בשנת תשע"ט דורך די אראבישע רוצחים. דער רב פונעם ישוב איז הרב דניאל כהן.

עס איז דארט דא א ברסלב'ער ישיבה פאר בעלי תשובה מיט בערך פופציג תלמידים, דער ראש ישיבה איז הרב נתן גרינברג. ווי אויך א בית חב"ד.

עס איז גאר א שטיל פלאץ מיט איידעלע הייזער באוואקסן מיט ביימער און בלומען. די תושבים לייגן א דגוש אויף צניעות, ווי אויך נעמט מען דארט אויף נאר אידישע ארבעטער. שבת קען מען זעהן אפאר שטריימלעך אויך, ווען משפחות פון ארום ארץ ישראל קומען אויף וואקעישן, און דינגען ארויס די צימערן. מען וועט שטענדיג טרעפן אידן מבקשים זיצן אין בית המדרש און לערנען, די ביהמ"ד איז פוהל מיט ספרי ראשונים ואחרונים, און אלע ספרי חב"ד וספרי ברסלב.

עס איז נישט ווייט פון די "משאות יצחק" געגנט וואס איז חרוב געווארן דורך די ירדנ'ער לעגיאנערן אין מלחמת השחרור אין תש"ח.